СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXI. Число 38. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 14. лютого, 1923. — VOL. XXXI. No. 38. Jersey City, N. J., Wednesday, February 14, 1923. THREE CENTS

ЗБІРКА НА ФОНД

Негайної Допомоги Рідному Краєви продовжена до дня 28-ого лютого с. р., для доповнення означеної суми 30,000 долярів.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ: — ДОПИЛЬНУЙТЕ ВПОРУ АБИ КОЖДА ГРОМАДА СПОВНИЛА СВІЙ НАРОДНІЙ ОБОВЯЗОК! ДЛЯ ДОВЕРШЕННЯ ФОНДУ ТРЕБА: ЩОБИ КОЖДА ГРОМАДА ЗЛОЖИЛА ТРЕТЮ ЧАСТИНУ ТОЇ СУМИ, ЯКУ ЗЛОЖИЛА НА ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ. ТОЖ ДОЛОЖІТЬ ТРУДУ І ЖЕРТВУ ЩОБИ СПОВНЕННЄМ СЬОГО ОБОВЯЗКУ ДЛЯ РІДНОГО КРАЮ АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ ОСЯГНУЛИ ЗНОВА ПОВНИЙ УСПІХ!

ПРИГАДКА.

Отсим подається до відома, що з причини, що Фонд Негайної Допомоги не був зібраний в означенім часі, за почином українських організацій і товариств голова української місії у Вашингтоні, др. Лука Мишуга продовжив речинець збірки Фонду до кінця сього місяця.

З уваги на се відзиваємось ще раз до наших славних Відділів, щоби і сим разом як бувало усе досі виявили своє зрозуміннє громадського діла і любов до рідного краю в його тяжкій пробі та своїми щедрими жертвами помогли для довершення Фонду і для дальшого ведення визвольної боротьби нашого старого краю.

Відділи У. Н. Союза і Члени та Членицї все були взірцем і приміром українського патріотизму і все були тою твердою скалою, на якій опиралась вся українська народня праця в Америці, а зокрема поміч для старого краю. Покажіть і тепер ділом, що Члени У. Н. Союза сповнять достойно свій народній обовязок і не допустять до української невдачі. Ми певні, що праця і жертволюбивість Членів У. Н. Союза запевнять повний успіх Фонду до 28 с. м. і в сій певности кличемо нині: До діла, Браття і Сестри, на поміч нашим браттям і сестрам в Галичині у їх боротьбі проти ворога-наїзника!

Джерзи Сіті, Н. Дж. дня 11-го лютого 1923.

Головний Уряд У. Н. Союза.

СЕНЗАЦІЙНІ ВІДКРИТТЯ ПРОВОКАЦІЙНОЇ РОБОТИ СЕРЕД РАДИКАЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

ШІКАГО, Илинойс, 12. лютого. — Алберт Байлин, чи там Баланов, зложив нині перед адвокатом Френком Волшом зізнання, розкриваючі сензаційну провокаторську діяльність американських детективських фірм, занятих висліджуваннєм радикальних течій серед американського робітництва.

Баланов має літ 28, походить з Росії, по професії робітник цигаретовий. Після його власних зізнань, він найнявся ріжним детективським організаціям та на їх приказ організував всякі радикальні комітети, страйки, страйкові заворушення і таке инче, щоби застрашити американських богачів та примусити їх наймати далі детективські арганізації для буцімто висліджування підземних радикальних змов.

ХОЧЕ ЗМІНИ КОНСТИТУЦІЇ

ВАШІНГТОН, 12. лютого. — Сенатор Норис вніс нині резолюцію на поправку американської конституції так, щоби ново вибраний конгрес сходився на перше засідання не після 4. марта по своїм виборі, але вже після 1. січня.

Резолюція Нориса мала атакий наслідок, що вона відсувала на задний плян та, з огляду на короткий час, полишений до замкнення сесії, просто унеможливляла ухваленнє законопроєкта про субсидію для кораблів, котрої теперішна адміністрація так хоче.

З великим напруженнем всіх сил більшости сенату вдалося відсунути внесок Нориса та поставити внесок про корабельну субсидію знова на денний порядок.

НЕ ХОЧУТЬ ГОВОРИТИ ТЕПЕР ПРО ФРАНЦУЗЬКИЙ ДОВГ

ВАШІНГТОН, 12. лютого. — Американська комісія для сплати аліянтських военних довгів, певна, що конгрес ухвалить зроблену з Англією умову, збирається тепер виробити плян сплати довгу Францією. Американський уряд, однак, не хоче навязувати сейчас з Францією переговорів в тій справі, щоби не робити на Францію натиску в хвилю, коли вона має богато клопотів з Рурщиною.

СЛІДСТВО НАД БЮРОМ ВЕТЕРАНІВ

ВАШІНГТОН, 12. лютого. — Сенат ухвалив нині резолюцію, після котрої мається установити спеціяльну комісію для розслідження поголосок про марнотравність федерального бюра ветеранів.

АДМІРАЛ ХОЧЕ ВЕЛИКОЇ ФЛЬОТИ

ВАШІНГТОН, 12. лютого. — Американський контрадмірал Родмен виголосив перед одним військовим товариством відчит про потребу для Злучених Держав найбільшої фльоти в світі.

Як причину свого домагання адмірал ставив непевні міжнародні обставини.

АМЕРИКАНСЬКІ МЕТОДИСТИ ГОДЯТЬСЯ З БОЛЬШЕВИКАМИ ПРО „ВІДБУДОВУ РОСІЙСЬКОЇ ЦЕРКВИ"

ШІКАГО, 12. лютого. — Методиська церква вибрала делеґацію з 3 людий, які мають виїхати до Росії, щоби зробити з російською православною церквою за посередництвом большевиків угоду про „відбудову російської правосл. церкви".

З Америки в делеґації має взяти участь 3 епископів.

ПРЕЗИДЕНТ ГАРДИНҐ ПРО СВЯТО ЛІНКОЛЬНА

ВАШІНГТОН, 12. лютого. — В своїй промові з приводу свята уродин Абрагама Лінкольна президент Гардинґ підняв як замітний факт розбудженнє великого заінтересовання життєм, діяльністю та поглядами великого Американця. На думку Гардинґа, се заінтересованнє свідчить, що світ переходить через критичний період та потребує духового проводу.

ЕДИСОН, ВЕЛИКИЙ ВИНАХОДЧИК АМЕРИКИ СВЯТКУЄ 76-І РОКОВИНИ УРОДИН

ВЕСТ ОРЕНДЖ, Ню Джерзі, 12. лютого. — Томас Едисон, один з найбільших винаходчиків світа, котрому завдячують свій початок або удосконаленнє такі винаходи, як фонограф, рухомі образки та богато-богато других, відсвяткував нині свої 76-і уродини. Святкував він в той спосіб, що прийшов до праці о 3 мінути пізнійше, як приходить звичайно; зате він обтяв собі є 13 хвилі з обіду. В день уродин працював він 12 годин. Розмовляючи вечером з кореспондентами, він на доказ своєї сили переняв ногу через крісло, високе на 4 стопи.

СЛІДСТВО НАД НАФТОВИМ ПРОМИСЛОМ

ВАШІНГТОН, 12. лютого. — Нині появилися стенографічні протоколи зі засідань комітету сенату для розслідження нафтового промислу в Злучених Державах.

Зі звіту виходить, що всі нафтові підприємства платять своїм провідникам річні пенсії в висоті від 100,000 до 150,000 долярів.

НОВА РЕВОЛЬТА В МЕКСИКО

МЕКСИКО, 12. лютого. — Федеральні мексиканські війска здушили нове повстанне в північнім Мексику.

ПОСЕРЕДНИЦТВО КУПЦІВ В КРАВЕЦЬКІМ СТРАЙКУ НЕ ВДАЛОСЯ

НЮ ЙОРК, 13. лютого. Вступні кроки великих купців-посередників полагодити страйк робітників та робітниць, виробляючих жіночу одежу, котрі недавно покинули роботу в числі 30,000 душ, зійшли на нічім. Запропоновану ними угоду відкинули так юнії, як і підприємці.

„Джабери" відбули нові збори для установлення нової основи посередництва.

СТРАШНА КАТАСТРОФА В КОПАЛЬНІ

В Мікульчицях на німецькій области Горішнього Шлеська прийшло вечером 10. ц. м. до страшної катастрофи, яка потягла за собою смерть 43 робітників. Мала бензинова льокомотова доїзджала під землею до покладу „Гугон" і зіпсувалася в наслідок урвання толока і трісненя рури, крізь яку допливав бензоль. Бензоль експльодував обливаючи полумям стіни копальні, яка почала нагально горіти. З цілої залоги поїзду вратувалося ледви двох робітників. 43 робітників найшло смерть в полумю. Пожежі не угашено до тепер, через що не можна найти доступу до жертв катастрофи.

ПАЛИВНА КРІЗА НА ЗЕЛІЗНИЦЯХ В РОСІЇ

Призначена головним управлінням палива особлива комісія запасів палива на 12-ти головних залізничих магістралях, які користуються дровами, встановила, що на 1-го лютого 1923 року, коли не буде вжито енергічних заходів для постарчання дров, то залізничі запаси палива будуть вичерпані і залізничий рух припиниться цілком.

ПІСЛЯ СМЕРТИ ГРЕЦЬКОГО КОРОЛЯ КОНСТАНТИНА

Як відомо, на днях помер б. грецький король Константин. Константин був сином данського прінца, який панував у Греції під іменем Георга I. Константин ціле своє життя мусів боротися за свій престол і тричі був прогнаний з Греції. Перший раз його прогнано з Греції 1887 р. після грецьких невдач на війні з Туреччиною, коли Константин був командантом армії. Другий раз Константин покинув Грецію підчас балканської війни. З вибухом світової війни 1914 р. Константин стає по стороні центральних держав, що доводить до боротьби між ними і приклонниками союзних держав. Боротьба скінчилася тим, що 1917 р. союзні держави приневолили Константина зречися престола і знов покинути Грецію. До 1920 р. він жив у Швайцарії, а коли його син Александер помер від укушення скаженої малпи, Константин повернув до Греції, де населення привитало його в ентузіязмом. Константин йдучи за намовою Англії викликав війну з Туреччиною і почав наступ на малу Азію, Тракцію і Константинополь. З часом грецька армія, не маючи допомоги з боку Англії, була розбита, а всю вину заневдачу знов зложено на Константина. В місяці вересні Константин зрікся престола, покинув Грецію в трете помер на вигнанню на удар серця. Його син Юрій рядить Грецією тільки формально, бо фактично влада находиться в руках грецьких революціонерів.

ЕКСПЛЬОЗІЯ В ШКОЛІ

Вприватній жидівській школі в Бродах експльодував набій в печі підчас науки. Наслідком вибуху цегла з печі поторошила руку учителя Беня Теллера. Хто вложив набій до печі — не відомо.

ВИЛУЧЕННЯ З ОБОРОТУ ЗОЛОТИХ РУБЛІВ

Народній комісаріят фінансів розробляє декрет про повну заборону оборотів в золотій царській монеті й про примусову виміну золотої монети на совітські гроші. Золото в штабах може залишитись в вільній торговлі. Розрахунки в золотій валюті допускаються лише на червінці, випуск яких большевики заповідають в близщий час.

ТРОЦЬКИЙ ПРО ВІДРОДЖЕННЯ ЧЕРВОНОЇ ФЛЬОТИ

Троцький прийняв депутацію від центрального комітета союзу комуністичної молоді, який являється шефом червоної фльоти й виголосив їй таку промову: „Тепер ми являємось обектами захованого енерґійного натиску на нас світової буржуазії. Отверта возиція Японії на Далекому Сході з її піратськими замірами, політика Англії на близькому Сході з її агресивно імперіялистичною тенденцією й події, що розпочинаються в Західній Европі, примушують нас особливо уважно ставитись до завдань й потреб червоної фльоти. Приєднання читинської республики з нами дало нам вихід до Тихого Океану і збільшило наші морські кордони, а через те саме й цілі, які має червона ескадра Тихого океану. Далекосхідні кордони наші повинні бути цілком забезпечені, а для цього перш за все треба збільшити й зміцнити нашу фльоту. Одпочивати ми не маємо".

Свою промову Троцький закінчив висловленням сподіванки, що союз комуністичної молоді своєю працею по відродженню фльоти дасть приклад для цілої Росії.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ФРАНЦІЯ ЗБИРАЄТЬСЯ ЗАХОПИТИ ЗЕЛІЗНИЦЇ РУРЩИНИ

ПАРИЖ, 12. лютого. — Французький та бельгійський уряди постановили захопити завтра в свій заряд всі німецькі зелізниці Рурщини, щоби в той спосіб могти робити відповідний натиск на німецьке населеннє та використовувати якслід промисли краю, відтяті від решти Німеччини.

На основі сього зарядження всі німецькі урядники мають бути усунені, о скілько вони не обіцяють слухати французького уряду.

НІМЕЦЬКА ПОЛІЦІЯ ВБИЛА ДВОХ ФРАНЦУЗІВ

ЛОНДОН, 12. лютого. — З Берліна приходять вістки про бійку межи німецькою цивільною та французькою військовою поліцією, в якій мало згинути двох Французів, а один Німець мав бути смертельно ранений.

До заворушення прийшло через бойкот, який німецькі купці наложили на Французів, приїзджаючих тепер з Франції в окуповані краї.

ФРАНЦІЯ ЗАДУМУЄ ОГОЛОСИТИ ВОЄННИЙ СТАН В РУР

ПАРИЖ, 12. лютого. — У Франції ведеться тепер горяча публична дискусія над питанням, чи заняттє Рурщини поможе Франції, Бельгії та Італії осягнути свою ціль.

Серед дискусії вказується на те, що кождий острійший крок Франції викликав ще сильнійший опір зі сторони Німців. Тепер Франція має задумувати поставити цілий округ Рур під военне право.

ЖАДАЮТЬ ЗАПЛАТИ ВІДШКОДОВАННЯ ВІД БОЛГАРІЇ

СОФІЯ, Болгарія, 12. лютого. — Межиаліянтська комісія предложила болгарському урядови іменем аліянтської Ради Амбасадорів ноту, в котрій питається уряду, в який спосіб він думає сплатити военні відшкодовання та загарантувати їх сплату. Болгарський уряд ще не дав відповіди на ноту.

Минувшого липня аліянтська комісія запропонувала, щоби болгарський уряд відложив мита яко запоруку заплати военних відшкодовань, але тоді уряд на се не згодився.

ІТАЛІЯ ХОЧЕ УХВАЛЕННЯ ВАШІНҐТОНСЬКОЇ ЗГОДИ ПРО ОБМЕЖЕННЄ ЗОРУЖЕНЬ

РИМ, 12. лютого. — Премієр Мусоліні вислав нині до сенату італійського парляменту угоду про зменшенне морських зоружень, яка була принята великими державами на вашінґтонській конференції, а яку недавно потвердила італійська палата послів.

НІМЕЧЧИНА СТАРАЄТЬСЯ ПІДНЯТИ КУРС МАРКИ

БЕРЛИН, 12. лютого. — Німецький державний банк почав нині продавати в більшій скількости заграничні банкноти, наслідком чого курс німецької марки дещо піднявся. На німецькій біржі німецька марка нотувалася по 27,000 на 1 доляра.

Німецький уряд був примушений наконець взятися до якоїсь акції проти безупинного спаду курсу марки, бо сей спад давав німецьким купцям притоку підносити ціни на товари, а німецьким лихварям здирати страшну лихву.

ЖІНКА БОЛЬШЕВИЦЬКИМ ПРЕДСТАВНИКОМ В НОРВЕҐІЇ

ХРИСТІЯНІЯ, Норвеґія, 12. лютого. — На представника большевицького уряду в Москві приходить сюди Александра Колонтай, давнійше начальничка комісаріяту публичних робіт.

Пані Колонтай відома теж яко авторка праць про ріжні суспільні питання.

(Пані Колотай, хоча сама відай литовського походження, є ярою московською націоналісткою, дуже ворожою до всего українського.)

НОВЕ НЕПОРОЗУМІННЄ МЕЖИ АНГЛІЄЮ ТА ФРАНЦІЄЮ

ЛОНДОН, 12. лютого. — Межи англійським та французьким урядами прийшло знова до нового непорозуміння, коли французький уряд зажадав від Англії відступлення Франції кілька миль краю, окупованого Англією, щоб могти туди перевозити найдешевшим коштом німецьке вугле.

Англія противиться сьому домаганню, хоча уряд ще не дав рішучої відповіди на французьке жаданне. Ціла справа має бути в коротці дискутована в англійськім парляменті.

ТУРКИ ВЖЕ НЕ НАТИСКАЮТЬ НА АЛІЯНТІВ

КОНСТАНТИНОПОЛЬ, 12. лютого. — Турецькі урядники в Смирні, цивільні та військові, вже знова змінили фронт до аліятів. Вони перестали ставити до них щораз то нові домагання, як се робили два попередні дні.

Пояснюють сю зміну тактики тим, що Турки мали бути вражені солідарностю аліянтів проти Туреччини.

АЙРИСЬКІ ПОВСТАНЦІ ВБИЛИ ЗАСЛУЖЕНОГО АЙРИША

ДАБЛИН, 12. лютого. — Айриські повстанці вбили нині д-ра Томаса Оґиґинса, звісного здавна айриського націоналіста, батька теперішного міністра заграничних справ в тимчасовім йриськім уряді та шваґра ґенерального ґубернатора Ірляндії. Вбитий мав 78 літ. Його вбиттє викликало в цілій Ірляндії велике обуреннє.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свобода": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1888 Montgomery.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

З ПРИВОДУ ВІДОЗВИ СИМОНА ПЕТЛЮРИ.

Поміщена на другому місци нашої газети відозва отамана Симона Петлюри була проголошена з приводу свята повстання Української Народної Республики.

Видана вона була в хвилю, для сеї Републики справді тяжку: в хвилю, коли ні один клаптик української землі не находиться під українською владою; в хвилі, коли велика та богата українська земля роздерта межи її віковічних ворогів.

Видана вона тим українським провідником, котрого український народ в значній мірі за свою трагедію винує. Видана вона немовби на те, щоби українському народови ще раз нагадати, що голова Директорії та головний отаман військ Української Народної Републики ще далі держиться своєї франдузько-польської політики та що він, говорячи про наїзників української землі, далі замовчує Польщу.

З огляду на се відозва Симона Петлюри не може мати того значіння, яке вона собі приписує. Український народ в своїй боротьбі за свободу на всьому просторі української землі не лише не буде вважати Петлюри своїм провідником, за якого він в своїм заклику видається, але й, якби лишень міг свобідно висказати свою думку, заявившися за тим, аби Петлюра свою особу до боротьби українського народа не чіпляв. Петлюра свою ролю в історії України вже скінчив з хвилею, як він заявив свою безінтересовність в її великій частині, і український народ продовжування його політики не буде похвалювати яко постійність, але буде осуджувати як затверділість в похибках.

НЕ ДАМО ПОЛЬСЬКІЙ ПРОВОКАЦІЇ ПІДНЯТИ ГОЛОВУ.

В другім місци нашої газети поміщена осторога д-ра Луки Мишуги проти ляцьких провокацій. Ми певні, що осторога рахується більше з можливостю таких провокацій, як з істнуючим вже фактом. Про українську суспільність в Америці можна сказати з великою певностю, що серед неї нема ніякої поважної струї, нема навіть поважної одиниці, яка станулаби за польською агітацією, яка далаби зловитися на польскі ласки. Факт є фактом, що серед українських імігрантів в Америці за послідні місяці не виступила ні одна одиниця з явним проектом „згоди" з Поляками.

Всеж таки не можна сказати, щоби такої небеспеки не було. Не перевелися ще серед українських імігрантів люди, що віддавали цілу Україну, з всіми людьми і добром, в руки чужим державам, — тим самим, що відтак сю Україну віддали в руки окупантів; не перевелися ще газети, що радять віддати весь український народ в руки Москви; що вчуть наш народ гнутися перед сими або тими можними світа. Передовсім серед кругів, котрих віру у боротьбу українського народа за волю підорвано такими агітаціями, моглаб найти своє розгнізидще польська інтрига.

Що Польща глядає за людьми, які далиб вжити себе за проповідників польської федерації з Україною, се видно з поступовання польського уряду в Европі та з голосів польських газет в Америці. Коли прихильний Пілсудському польський щоденник в Ню Йорку виступає з проектом основання товариства для дебатовання федерації Польщі та України проти Росії, то се певно факт, не зовсім відорваний від польського уряду. Польський уряд добре знає, що боротьба за визволення українського народа зпід чужих окупацій буде вестися так довго, поки її піддержує свідома українська іміграція в Америці.

Ось чому українська іміграція мусить не лишень піддержувати сю боротьбу, але й рівночасно слідити за кождим проявом польської провокації, підривати її в самих основах, не давати її виступати публично. Колиб серед українських імігрантів найшовся такий, який публично важивбися піти слідами Яцкова та Твердохліба, то українська іміграція повинна сейчас постаратися відобрати такій людині можність говорити іменем Українців. Американські Українці мусять під тим зглядом сотворити кріпку суспільну, публичну опінію, котра пятнувалаби кождого, хто поважившися виступити з публичною заявою, яку хтонебудь мігби пояснити як згоду українського народа на поневолення.

Тому відозву д-ра Мишуги треба читати не як доказ, що в Америці вже справді якісь Українці станули на службу Польщі, але як вчасну осторогу дбайливого та вперед передбачуючого уряду перед можливою, але сущною небезпекою.

А. Ільницький.

УКРАЇНСЬКА ГОСПОДАРСЬКА АКАДЕМІЯ В ЧЕХОСЛОВАЦЬКІЙ РЕСПУБЛИЦІ.

Дня 16-го травня 1922 року Міністерство Земельних Справ Чехословацької Републики затвердило статут високої української школи: „Українська Господарська Академія в Ч. С. Р.", яку заснував Український Громадський Комітет в Ч. С. Р. Академія повстала заходами української інтелігенції старшої генерації — укр. вчених, письменників, журналістів, яка в силу історичних обставин разом з молодшим укр. громадянством — студентством опинилась на еміграції.

Одним з головних завдань Академії є підготовка молодих українсько-національних свідомих сил, що рухом подій останніх років опинились за кордоном, до активної участи в майбутній господарчій й державній відбудові України.

Укр. Госп. Академія є висока школа з трьох літнім курсом і трьома відділами:

1. Агрономічно-Лісовий.
2. С. Х. Інженерний.
3. Економічно-Кооперативний.

Каждий відділ поділяється на відповідні підвідділи.

Саму Академію розсташовано в м. Подебради (курортне місце), яке знаходиться у 2-х годинній їзді потягом від міста Праги.

У травні у червні м. р. був переведений прийом студентів до Академії, а 22-го червня розпочались виклади.

На урочистому засіданні Професорської Ради на Ректора Академії було обрано Професора І. Шовгенева, на Проректора професора Б. Іваницького, на Секретаря Професорської Ради Академії — професора І. Шереметинського, на Декана Агрономічно-Лісового Відділу — Доцента В. Чередіїва, на Декана С. Г. Інженерного Відділу Доцента Л. Фролова і на Декана Економічно-Кооперативного Відділу професора Мицюка.

Перший семестр розпочато 22. червня 1922 року, який кінчається 1-го лютого 1923 року.

На першому семестрі в Академії викладались слідуючі дісціпліни:

Агрономічно-Лісовий Відділ.

1. Загальна ботаніка — доц. Чередіїв.
2. Лісівництво — проф. Іваницький.
3. Загальне скотарство — проф. Шереметинський.
4. Хемія — доц. Вікул.
5. Фізика — Лект. Лисянський.
6. Геольогія та мінеральогія — проф. Шадлун і доц. Чернявський.
7. Геодезія — доц. Грабина і доц. Косюра.
8. Вища математика — інж. Туркало в грудні 1922 року помер).
9. Політична економія — професор Мицюк.

Мови:

10. Українська — др. М. Левицький,
11. Чеська — др. Бочковська.
12. Німецька — Лект. Безпалко.

Окрім того відбувались вправи, якими керували відповідні професори:

1. по ботаніці.
2. по лісівництву.
3. по мінеральо.ії.
4. по .еодезії.
5. Фізиці.

Всього викладових годин в 1-му семестрі на Агрономічно-Лісовому Відділі було 48, а студентів 84 головіка.

Агрономічно-Лісовий Відділ має два підвідділи — Агрономічний і Лісовий.

С. Г. Інженерський Відділ:

1. Нарисна геометрія — доц. Сокович.
2. Аналітична Геометрія — проф. Шовгенів.
3. Диференціяльний рахунок — інж. Туркало.
4. Фізика — Лект. Лисянський.
5. Геольогія та мінеральогія — проф. Шадлун і доц. Чернявський.
6. Хемія — доц. Вікул.
7. Геодезія — доц. Грабина і доц. Косюра.
8. Креслення — доц. Михайловський.

Мови:

9. Українська — др. М. Левицький.
10. Чеська — др. Бочковська.
11. Німецька — лект. Безпалко.

Вправи:

1. по мінеральогії.
2. по геодезії.
3. по фізиці.
4. по кресленню.

Всього викладових годин на 1-му семестрі на С. Г. Інженерному Відділі було 48, а студентів 59 чоловік.

С. Г. Інженерний Відділ має три підвідділи — Меліоративний, Технольогічний і Межовий.

Економічно-Кооперативний Відділ:

1. Економічна географія — доц. Тимошенко.
2. Політична економія — професор Мицюк.
3. Енціклопедія права — проф. Ейхельман.
4. Історія статистики — проф. Щербина.
5. Історія економічних думок та історич. господ. побуту — проф. Мицюк.
6. Демольогія — доц. Шрамченко.
7. Зовнішна економічна політика. — доц. Гольдельман.
8. Теорія кооперації — доц. Мартос.

Мови:

9. Українська — др. М. Левицький.
10. Чеська — др. Бочковська.
11. Французька — лект. С. Русова.
12. Німецька — лект. Безпалко.

Вправи:

1. по політичній економії.
2. по статистиці.
3. по економічній політиці.
4. по економічній географії.
5. по споживчій кооперації.

Всього викладових годин на цьому відділі в першому семестрі 35, а студентів 87 чоловік.

Економічно - Кооперативний Відділ має три підвідділи — Економічний, Статистичний і Кооперативний.

На всіх 3 відділах Академії вчиться 230 студентів, з них 214 чоловіків, 16 жінок. Всі вони державної приналежности — українські, крім 1 студента — Чеха, а по національностям поділяються так:

Українців 222 (з Великої України 194, Галичини 15, Буковини 1, Кубані 12), Білорусів 3, Чехів 3, Жидів 1, Москалів 1.

Авдіторії й кабінети Академії розташовані у кількох будинках п. Подебради.

Виклади на всіх 3-х відділах щодня розпочинаються о 9 годин 40 хв. і продовжуються до самого вечора, з півторагодинною перервою на обід.

Практичні вправи відбуваються після обіду.

З 10-го січня по 1-го лютого б. р. зроблена перерва, під час якої будуть переведені іспити на всіх відділах.

Дня 1-го лютого має розпочатись 2-й семестр.

На другому семестрі введені нові дісціпліни на всіх відділах:

а. Агрономічно-Лісовому.

1. Аналітична хемія — доц. Комарецький.
2. Загальна Зоольогія — лект. Корольов.
3. Історія України — проф. Біднов.

в. С. Г. Інжінерському.

1. Аналітична хемія — доц. Комарецький.
2. Історія України — проф. Біднов.

с. Економічно-Кооперативному.

1. Право — проф. Старосольський.
2. Історія України — проф. Біднов.
3. Кредитова кооперація — доц. Бородаєвський.

При Академії зараз є слідуючі інституції:

А. Академічні.

1. Канцелярія.
2. Бібліотека. (На 1. січня 1923 року було вже 1250 рижних назв у 2000 томах. Крім цього отримується 40 ріжних періодичних видань. При бібліотеці є читальня).

Кабінети:

3. Статистично-економічний.
4. Геольогічних наук.
5. Ботанічний.
6. Геодезійний.
7. Лісовлаштувальний.
8. Фізичний.
9. Хемічний.
10. Семінар по економічній політиці.
11. Кабінет лікаря.

Крім того при Академії утворено річні матуральні курси, з метою дати можливість українській молоді одержати середню освіту. Вони поділені на три групи. На курсах у всіх 3-х групах зараз вчиться 120 чоловік.

Б. Приватні.

1. Студентський споживчий кооператив „Україна". Має крамницю та їдальню на 400 чоловік. На 1го січня 1923 року цифра оборового капіталу по кооперативу виносить коло 300,000 корон чеських, а кількість членів доходить до 236 чоловік.
2. Студентська Академічна Громада.
3. Студентська бібліотека й читальня.
4. Гурток по росповсюдженню кооперативного знання.
5. Бібліогичний гурток. Видає власний орган „Українське Книгознавство". В 1922 році вийшло три числі. Гурток підтримує звязки з відповідними науковими інституціями, як то: Інститутом по організації умисльової праці „Die Breucke" в Мінхені, Міжнародним Бібліографічним Інститутом в Брюселі. Свій орган надсилає у відповідні наукові інституції, межиншим до Бібліотеки Конгресу Злуч. Держав у Вашингтоні.
6. Мистецький гурток „Сонце-світ".
7. Гурток Есперантистів.
8. „Видавниче Т-во" при Укр. Госп. Академії в Ч. С. Р."

На 1-го січня 1923 року Видавництвом видано 35 окремих назв, виключно по науковим дісціплінам.

Видавниче Т-во має свою книгарню.

9. Спортовий гурток і
10. Український Національний Хор, який, до речі сказати, вже встиг завоювати симпатії місцевого чеського населення.

Подаючи всі ці дані у формі хроніки, варто було-б зробити підсумок всього того, що зроблено українською інтелігенцією за цих кілька місяців свого перебування у м. Подебради. Але поки що це є надзвичайно трудним і навіть предчасним, бо справа, властиво, лише розпочинається. Треба тільки зазначити, що все, те, що тут робиться, розпочато з нічого. І не дивлячись на несприятливі умови емігрантського життя, справа української культури в Академії росте з каждим днем.

Треба сподіватись, що ту надію, яка покладається на українську інтелігенцію на еміграції — інтелігенція Укр. Госп. Академії оправдає.

17. 1. 1923 р. м. Подебради (Чехія).

ФОНД ІНВАЛІДІВ.
(Через „Свободу")

Jersey City, N. J. На хрестинах у п. Н. Перхуна занялся збіркою п. Григ. Понько і зібрав $3.50

Всім жертводавцям сердечна подяка.

Northumberland, Pa. Братство св. Михаїла, від. 357 У. Н. Союза просить Хвальну Редакцію „Свободи" переслати допомогу на Українські Інваліди в Галичині, яку ми тут зібрали. Жертвували слідуючі: Гвоздів Олекса $2.00; Кушлик Іван $1.00; Барик Дмитро, Гавазин Петро, Пентелей Теодор, Твердий Гнат, Візний Дмитро, Фостик Теодор, Шаран Михайло, Мудрий Софрун, Верес Стефан, Ратушняк Онуфрей, Шимановська Пелагія, Гурин Дмитро, Нагада Василь, Скрут Семен, Сокальчук Яків, Візний Андрей, Ткачик Іван, Візний Іван, Михайловський Іван і Клапко Олекса по $1.00; Іванців Михайло і Сусайло Олекса по 75 цнт.; Лагарський, Ярушевський Іван, Борачо Андрей, Миндюха Г., Маршинк Павло і Волинський Никола по 50 цнт. Разом $28.00

РАЗОМ $31.50
Попередно оголошено $86.75
ДОСІ ЗІБРАНО $118.25

ДЕ БУДЕ У. Н. ХОР?

FEBRUARY
Fri. 16—New Castle, Pa.
Sat. 17.—Pittsburgh, Pa.
Sun. 18th—Youngstown, O.
Mon. 19—Butler, Pa.
Tues. 20th — Buffalo, N. Y. Elmwood Music Hall
Wed. 21st—Rochester, N. Y. Eastman Theatre
Thurs. 22nd — Auburn, N. Y. Auditorium
Fri. 23rd—Ithaca, N. Y. Cornell University
Sat. 24th — Utica, N. Y. Utica State Armory
Sun. 25—Syracuse, N. Y.
Mon. 26th—Binghamton, N. Y. Kalurah Temple
Tues. 27th—Scranton (?) Town Hall
Wed. 28th—Pottsville, Pa. Hippodrome

ДИПЛЬОМАТИЧНЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКОЇ (ГАЛИЦЬКОЇ) НАРОДНОЇ РЕПУБЛИКИ В АМЕРИЦІ.

Ч. 123—23. През.

ОСТОРОГА ПЕРЕД ЛЯЦЬКИМИ ПРОВОКАТОРАМИ.

Дійшло до мого відома, що в деяких місцевостях, особливо в Ню Йорку місті, вертяться між нашими людьми ріжні індівідуа, які розпускають трівожні вісти відносно цего, будьтоби в старім краю переводилася якась польсько-українська угода, за якою вже мали навіть заявитися визначні Українці у Львові іто такі, в яких руках спочиває політичний провід в краю.

Відносно цеї справи подаю слідуюче:

Відома річ, що Польща насилає вже від давна раз враз з Варшави як до краю так і до Уряду цілу хмару своїх відпоручників і агентів, які намагаються всіми способами нав'язати зносини з більш впливовими Українцями з тим, щоби наклонити їх до угоди з Польщею.

Агенти ті так вілізливі, що прим. Державний Секретар і Посол п. Сінгалевич мусів свого часу у Відни викидати одного з них (мимоходом кажучи, досить значну особу) прямо за двері, бо не міг його іншим способом позбутися. Агентам тим ходить ще й о це, щоби вязискувати своє побачення та балачку з українськими провідниками до провокаційних поширювань між українськими масами, будьто би політичний провід склонювався до угодових пертрактацій з Польщею.

Коли тими польськими агентами є звичайно самі Поляки і то визначні, то до провокації між українськими масами вживають Ляхи дуже часто таки самих Українців. Коли на 12 апостолів знайшовся оден Юда, то й не диво, що між міліонами Українців знаходяться і такі нікчемні зрадники, що даються за грубі гроші вжнивати і до такої служби. Українців вживають Ляхи тому, бо Українцеви легше дістатися чи то до української організації, чи на наради чи зборн Українців, чи ввійти в українську сімю і т. п. Таких провокаторів висилала Польща масово і до Америки і про це не так ще дуже давно повідомляли український загал наші часописи. Ті власне провокатори пробують тепер при помочі гроша і всілякого рода обіцянок приєднати і тут в Америці впливовійших Українців для українсько-польської згоди. Вони то пускають між наше громадянство ріжні сплетні про якусь угоду польсько-українську акцію в краю. Вони навіть не дуже остро критикують наш Уряд, тільки підносять, що справа наша дипльоматично програна і в виду цего треба нам погодитися з фактичним положенням, себто іншими словами, з ляцьким пановванням в краю і шукати порозуміння з Ляхами. Таких провокаторів, які так хитро до нас підходять, треба всім організаціям та поодиноким Українцям в Америці рішучо вистерігатися. Колиб знова зайшов такий сумний случай, що таким провокатором бувби Українець, то йому треба дати, і то без огляду навіть на його суспільне становище, вік і заслуги, таку відправу, яка належить зрадникам народу.

Українці в Америці! Памятаймо, що як би навіть таке случилося, що в знеможенім, закутім, прибитім і голоднім Рідним Краю, з голоду і немочи падаюча одиниця схотіла подати кнаною свою руку катам-Ляхам до якогось порозуміння, щоби ратувати вже як се своє то хоч своє дітий життя — то це ще можна би людською слабостію собі вияснити. Але, колиб тут в Америці голос такого провокатора знайшов якийнебудь послух то це булоби нічим іншим як тільки очевидною зрадою та збещещенням нашої мов слеза чистої геройської визвольної боротьби.

Яке не булоби вирішення Галицької справи, які відносини не панувалиби в старім краю, ми не знаємо і ніколи узнати не можемо ніякої польсько-української угоди, як довго Польща держить в своїх руках Галичину. Таке є становище Галицького Уряду, одинокого законного речника волі українського народа в Галичині. Під тим кличем ведемо нашу визвольну боротьбу і тільки під тим безглядно безкомпромісовим, проти-польським кличем, зможемо виборити державу самостійність українському народови. І певно виборемо, як тільки видержимо.

Українцям в Америці чейже найлегше видержати українсько-польську боротьбу. Тому то американські Українці повинні бути найсильнійшою опорою Галицького Уряду в його безглядній боротьбі з Польщею. Тут в Америці мусить стояти самостійницька ідея сильно й непохитно. Вона не повинна тут ніколи і нна одну хвилину захитатися, а тільки горіти вічним, сильним огнем, бо тільки в той спосіб піддержимо найкраще силу духа серед братів в Рідним Кркаю, а тимсамим і приспішимо остаточну нашу побіду.

Вашінгтон, дня 10. лютого, 1923.

Др. Лука Мишуга,
За ПредставництвоГалицької Републики.

ПОЖЕЖА.

П. Капельгородський.

Чуєш? Дзвони бють трівогу.
Виглянь з хати на дорогу.
Десь горить!
Бачиш? Люд з дворів рушає,
Од пожежі поспішає
Боронить.
Знов гудуть.. Уже яскрава
Відбивається заграва
На садках.
Ось і полум'я палає,
Зграї искор розсипає
По дворах!
Галас, сльози, біганина...
То-ж вся праця селянина
У вогні;
З хати дріб'язки виносить,
Діти злякані голосять,
Навісні.
Дзвони дзвонять без упину,
Не вгавають на хвилину
Над селом—
Часу марно ви не гайте,
До борні з огнем ставайте
Всі гуртом!

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

В. Я. — Ваш поклик в справі негайної допомоги прийшов запізно до поміщення. Хто хоче помочи своєму народові, хай складає до рук „Обєднання".

РУЇНА МІСТ В РОСІЇ

Головне управління міського господарства в совітській Росії склало розпис, який визначає ті мінімальні суми, які необхідні для впорядкування й відбудови будинків в містах. Згідно розписові часткова направа націоналізованих будинків вимагає 160 міл. рублів золотом, повна направа їх буде коштувати 280 міл. руб. золотом. Кошти направи будинків, що знаходяться в приватному володінні будуть коштувати 544 міл. руб. золотом. Відновлення старих міських підприємств — 150 міл. руб. золотом. З огляду на неможливість перевести такі витрати, розпис скорочений до 590 міл. руб. золотом. В таких величезних сумах висловлюються ті витрати, яких міста повинні оплатити пятилітнє панування большевиків.

НА ФОНД РІДНОЇ ШКОЛИ.
(Через „Свободу").

С. Гадусь з Бейон, Н. Дж. $1.00
Попередно оголошено $367.06
ДОСІ ЗІБРАНО $368.06

ОБЄДНАННЄ ПРО УКР. НАР. КОМІТЕТ

Сповняючи ухвалу Конгресу, що відбувся у Філаделії, Па., в днях 26-го і 27-го жовтня 1922, Екзекутива Обєднання Укр. Організацій в Америці на першім своїм засіданню вибрала контрольну комісію зложену з чотирох членів, та припоручила їй як найскорше переглянути книги діловодства Укр. Нар. Комітету з домом і Федерації Українців, та здати звіт з своєї діяльности, щоби Обєднаннє могло видати свій осуд та проголосити його в органах тих всіх Організацій, котрі входять в його склад.

На підставі тогож Конгресу, Екзекутива Обєднання зажадала від Укр. Нар. Комітету передання їй всіх книг діловодства, відложивши Федерацію Українців на пізнійше, доки контроля не справиться з Укр. Нар. Комітетом.

Вибрана контроля на засіданню Екзекутиви Обєднання дня 12 грудня 1922 в присутности першої-найбільше інтересованої — Екзекутиви Укр. Нар. Ком. здала звіт з своєї діяльности, та передала його на письмі Обєднанню. Екзекутива Обєднання переслухавши устно всіх присутних членів Екзекутиви Укр. Нар. Ком., і маючи звіт контролі — приходить до слідуючого заключення-осуду про діяльність Українського Народного Комітету:

1. Господарка Українського Народного Комітету була:

а) неоглядна, бо за весь час істновання в Укр. Нар. Ком. не було статута, тої постійної вказівки-директиви до діловодства якої небудь хочби найменьшої організації. Не було — як показуєсь з зізнань — взаємного співділання і порозуміння між поодинокими членами Екзекутиви Укр. Нар. Ком., а гроші з Українського Дня зужито не на ту ціль, на яку народ їх зложив.

б) бо не було запроваджених всіх книг діловодства, з котрих можнаби довідатись про час і хід нарад, про важнійші ухвали, та про участь членів Екзекутиви в зборах. Касієр не був бондований і був уповажнений Екзекутивою сам підписувати чеки, та вести чекову господарку, маючи у кождого члена Екзекутиви велике довірє. Предложені контролі до переглянення книги діловодства Укр. Нар. Ком. ані один раз не суть письменно потверджені і підписані жадною контрольною комісією.

в) неощадна, бо видавано великі суми гроша на богато справ, без котрих можна було обійтись, або полагодити їх з меньшими коштами. Видавано — як кажуть — богато гроша на такі справи, про котрі годі було десь писати або говорити.

2. Про дім, яко власність Укр. Нар. Ком. Обєднаннє до сеї пори не може нічого сказати по причині перешкод зі сторони уповажнених остатною Екзекутивою Укр. Нар. Ком. завідателів, котрі заявили, що Укр. Нар. Ком. не єсть ще розвязаний і не чуєсь зобовязаним віддавати нікому свого дому а тим більше позволяти Обєднанню контролювати його.

3. Гроші з Українського Дня єсть вложені в закупно і споряджене дому Укр. Нар. Ком., звідки можнаби по сплаченню довгу бодай якусь часть — если лишиться що — зужити на ту ціль, із-за котрої Український День відбувся.

Отсей звіт Обєднання про У. Н. Комітет спізнений тому, бо контроля по кількох спробах не мала спромоги ані один раз перевести контролю в домі Укр. Нар. Комітету, через що Екзекутива Обєднання не могла рішитись на жадний крок що до дому. Крім сего контроля мусіла їздити до Нюарку, Ню Йорку і Джерзи Сити, щоби переслухати та питати зосібна кождого члена Екзекутиви У. Н. Комітету про всі неясні справи дотичні діловодства Укр. Нар. Комітету.

Обєднаннє видаючи отсей осуд приходить до заключення, що так як кождий розважний крак в життю учить нас обережности та направляє старідавні неудачі, так і істнованнє кождої попередної організації учить нас, як будувати нову організацію, щоби опісля загал говорив про ню, що була совістна, ощадна, та примірна.

Притім зазначуєся, що Екзекутива Обєднання не знайшла жадних надужить в діловодстві У. Н. К. і о якім небудь спроневіренню гроший народних нема бесіди.

о. Л. Левицький, предс.; містопредс.: **Мих. Коцюк, Др. Волод. Коваль, Др. Ст. Гриневецький, Василь Гришко**; секретарі: **Теодор Грицей**, рекорд., **М. Дармограй**, фінанс.; **Ів. Боросевич**, касієр.

ВІДОЗВА

До усего українського загалу у Філядельфії, Па. і околиці!

Дорогі Родимці:—

Чи Ви чуєте стогін наших рідних, яких запроторив невинно в зимну та смердячу тюрму кат-Лях? Чи Ви відчуваєте той біль, який терпить цвіт нашої будучности, наші молодці-козаки, яких Лях кує в ланцухи, та провадить як худобу насильно до свого війска? Чи не лежить Вам на серци біль від тисячів инших звірств, яких допускаеться та звірюка на наших рідних в старім краю, а про які довідаєтеся, як прийдете на

ВЕЛИЧАВЕ ВСЕНАРОДНЕ ВІЧЕ

яке уряджує „Ліга американських горожан українського роду”, в неділю, дня 18-го лютого 1923 в українській галі під ч. 849 Норт Френклін ул., Філядельфія, Па. Віче розпічнеться зараз по Службі Божій.

На віче се ми запросили крім наших і американських бесідників і зготувалисьмо острий протест, який по ухваленню його, вишлемо до президента, секретаря стану та сенаторів Злучених Держав. В протесті сім ми рішучо зажадаємо, аби власти американські уже раз положили конець тим нечуваним звірствам, яких допускаеться Ляшня на нашім невиннім народі. До ухвали такого протесту потреба присутности на сім вічу кождого, хто тільки почуває себе вірним сином та донькою Неньки-України і кому дійсно лежить на серци добро та будучність нашої дорогої Вітчини. Нехай Лях знає, що у нас є сила і козацький дух. Нехай Лях знає, що наш хлопський пястук сильнійший як ляцька позичена стрільба. Тож на віче Браття і Сестри! На віче усі, як один муж!

Філядельфія, Па., 12. лютого 1923.

ЗА УРЯД ЛІГИ:

Михайло Дубас, предс.; **Мих. Вишиванюк**, заст. предс.; **Іван Федор**, касієр; **Микита Бурий**, заст. касієра; **Андрій Шостак і Стеф. Слободзян**, секретарі; **Теодор Грицей, Ст. Штогрин і Мих. Рибак**, контрольори.

38,40

ГОЛОД НА УКРАЇНІ

„Ексспрес” повідомляє: в Лизаветському повіті голодує 10.000 дітий. Північна частина Миколаївського пов. таксамо постепенно переходить на голодовий пайок. Голод в Криму дуже загострився й загрожує приняти торішні розміри. Безробіття постепенно зростає. Кількість безпритульних дітий в Криму досягає величезні цифри, з них мають необхідні харчі лише 10 відсотків.

По даним Чехо-Словацького Червоного Хреста в 1923 році недостача харчів предбачаєть-ся в кількости 590.000 тон.

ВІДОЗВА ПЕТЛЮРИ З ПРИВОДУ 5-ЛІТНОЇ РІЧНИЦІ ОСНОВАННЯ САМОСТІЙНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Народе Український.

Пять довгих років минуло з того незабутнього дня, коли волею і силою Твоєю, устами першого Парляменту твого — Центральної Ради Української проголошено:

„Від нині Українська Народня Республіка стає самостійною, від нікого незалежною, вільною, суверенною Державою Українського Народа”.

Цим актом Центральна Рада мала завершити велику справу прадідів наших — славних вождів козацьких, які, з волі народньої, змагались вибороти Отчизні нашій самостійність і відновити величність державну, що вславила рід наш ще за старих часів Великої Держави Київської.

З вірою в серці, з великим напруженнєм сил своїх, серед нечуваних перешкод і в обставинах нікому з инших народів на шж шляхах історичних незнаних, підняв Ти, Народе Український, на міцні рамена свої справу творення власної Держави. Від хвилі визволення Ти відордив стару культуру національну, відновив Українську церкву незалежну, збудував рідну школу і для оборони Держави своєї створив війско національне.

Визволення України і державна творча діяльність влади Твоєї викликали трівогу у московського зажерливого сусіди Твого. Звикши панувати на землях чужих, він не міг погодитись, щоб багаті землі українські відійшли тепер від нього, і війною жорстокою пішов на Державу Твою.

За пять років Ти переніс нелюдський жах повторних навал московських, відчув всім серцем своїм зневагу волі і прав твоїх і непохитно став на трудний шлях безоглядної боротьби за державну самостійність старожитних земель Твоїх.

Проливаючи кров в боротьбі за державність свою, Ти, Великий Народе, продовжував разом з тим традіційну місію боронити Західну Европу від руйнуючого натиску варварів Сходу. Коли Держава Угорська стала совітською республікою, Уряд Російський всіма силами збройними напав на Українську Республіку Народню, щоб, підбивши під себе всі землі Українські, злучитись з совітською Угорщиною і запалити побідну пожежу всесвітнього безладдя.

В цей нещасний час, коли старій культурі Европи загрожувала та страшна руїна, що сталася вже в Росії і Україні, тільки Вища Влада Твоя, Народе Український, з лицарським військом Твоїм боронила Україну і всю Европу від жахливої навали большовиків Московських.

Коли самотня армія Українська в обороні всесвітньої культури являла високий зразок мужности й легендарної відваги, великі держави Европи не хотіли розуміти змагань наших національни, не хотіли відчути власних своїх інтересів. Теророризована большовицькою загрозою Европа готова була допомагати таким безнадійним авантюрам, як спроби Денікина—Врангеля, і свідомо закривала очі свої на крїваву боротьбу України, Білоруси, Дону, Кубані, Грузії та инших народів Кавказу. Зачарована споминами про колишню могутню Росію, великодержавна Европа не хотіла допомогти надмірним змаганням народів, що творили власні демократичні держави і спільними силами бажали спинити крїваву хвилю комуністичного імперіялізму Московського.

Тепер Европа бачить наслідки своєї фатальної байдужности. Та страшна економічна кріза, що тримає в своїх залізних обіймах весь світ, не закінчиться доти, доки на всьому Сході Европи буде панувати заборча влада Російська, доки брутальна стопа червоного ката буде топтати широкі степи українські, доки народи бувшої Росії не стануть суверенами на вільних землях своїх.

Знеможений в непосильній боротьбі, законний уряд Української Народньої Республіки, рятуючи свою лицарську армію, покинув рідні землі, але не залишив боротьби. Спадкоємець суверенних парляментів Твоїх — Центральної Ради Української і Конгресу Трудового Народу, Уряд Української Народньої Республіки твердо стоїть на обороні незалежности України і тільки перед Тобою. Суверенний Народе Український, складе повновласти свої. Разом з війском Твоїм і численним громадянством, що найшло собі притулок на чужині далекій, Уряд пильно стежить за подіями на Вкраїні і твердо вірить в неминучу перемогу.

Безглузда господарка окупантів Московських довела багату Україну до повної руїни. Південні степи Українські, колишня житниця Европи, — нині чорна пустеля, а вільні сини степів козацьких гинуть міліонами від голоду. Чужа ворожа влаад ще збільшує смерть і руїну на землі нашій, грабуючи останній шматок хліба з знеможених дочок і синів наших. В обставинах нечуваної руйнації всього життя, під постійною загровою нелюдського терору, Ти, Народе-Страднику, не спинив боротьби і тернистим шляхом невпинно прямуєш до перемоги над ворогом. Боротьба жорстока не спинялась ні на один день і з кождим місяцем набирає все більшої сили. Всьому світові відомі героїчні вчинки вірних синів Твоїх, повстанців, славні імена яких вже стали скарбом рідної історії.

Справедливі змагання нації української до власної державности привернули до нашої справи співчуття народів, що живуть на землях наших. Спільно з Тобою, Народе Український, провадять вони уперту боротьбу проти окупантської влади. Жорстокий режим узурпаторів, безсоромна експлуатація природніх багацтв України, дикунське переслідування української церкви, віри взагалі, національної школи, культурно-просвітних установ, загартували непохитність синів України і наблизили світлий день перемоги.

Під потужним натиском боротьби Народньої, Уряд большовицький, вірний підступним звичаям Москви, утворив фікцію незалежної Держави Української і проклямував був Самостійну Совітську Українську Республіку. Не маючи змоги здавити волі народньої до незалежности державної, Уряд Московський сподівався в такий спосіб приспати націю українську і заспокоїти святий гнів народній. Але свідоме селянство українське не повірило нікчемним залицянням окупантів і з новим завзяттєм продовжувало боротьбу.

Помилившись в надіях своїх засліпити таким чином націю українську, Уряд Московський вже знищив невдалу фікцію Самостійної України Совітської і з подвійною лютю кинув помсту свою на гордих борців за волю Батьківщини.

Та ніякі спроби не поможуть Москві ненаситній в її справі заборчій. Нема тої сили, яка переможе свідому себе націю, нема того чину який примусить воскреслу Україну вернути до ярма старого ганебного.

В цей світлий день національного свята Уряд Української Народньої Республіки, оглядаючи пройдений шлях боротьби, стверджує цілковиту одностайність всіх течій української політичної думки в неперeї, можнім стремлінні до спільної мети — незалежної державности Української.

Звертаючись до лицарів-вояків армії Української і громадян вигнанців з рідної землі, Правительство закликає не тратити бадьорости і віри в остаточну перемогу.

Не сміємо своїм зневірям зневажити священну память лицарів, що поклали життя своє на олтар Батьківщини. Не сміємо тратити віри коли не тратить віри Той, хто послав нас на муки за волю Свою. Не сміємо складати зброї, коли не випала ще зброя з невтомних рук Твоїх, Суверенний Народе Український.

Ти переможеш, Великий Народе Мученику, і переможеш не для того, щоб підбивати під себе чужі, не наші землі. Ти переможеш для спокійного будування Могутньої Держави Української, для щасливої праці, поколінь майбутніх. Спадуть віковічні кайдани з стомлених рук Твоїх — спадуть ганебні пута з величної постаті рідньої Матері-України.

Після ганебної вікової неволі, після страшного божевільного лихоліття, Ти переможеш, Народе Лицарю, і в Державі своїй незалежній установиш волю святу для всіх народів, що живуть на роскішних землях Твоїх. Вірний високим засадам волі і рівности, що кохав Ти з часів стародавніх, Ти явиш всім народам світлий образ правної держави демократичної з забезпеченням вольностей громадянських.

Минуть жахливі кріваві роки боротьби і невпинна праця синів Твоїх загоїть рани крївавої руїни, дасть пишні скарби для всіх народів світу, дасть спокій і щастя Великій, Вільній Самостійній Україні.

Симон Петлюра (р. в.)
Голова Директорії і Головний Отаман війск У. Н. Р.

Андрій Лівицький (р. в.)
Голова Ради Міністрів.

Січня 22. дня, Року Божого 1923-го.

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ.

ПЛАСТУН.

Оповіданнє з життя запорожських збігців.

(Свобідно за Купером).

(7)

— Щоби затерти слід. Щоби погоню справити на фальшивий шлях, та щоби, як хто з нас зійдеться коли з її сином, не чіпався його... Покличте сюди Татарку.

— Сумну для мене вість приніс товариш вашого побігу, — промовив полковник, коли Татарка увійшла.

— Для мене сумнійша, ніж для вас, бо полонена не ваша донька, а полонений мій син, моя одинока потіха і надія. Як ви не спасете його з рук опришків, то пропав.

— Ви знаєте, що біда ніколи сама не ходить. До мене прийшли ще гірші вісти. Крим вже не має хана. Ваш край вже московська провінція. Програв Аслан-мурза, програв Кутлумамет, ваш син.

На сю вість Татарка аж відскочила крок взад. Вона поблідла.

— Я все казала синови, що з того нічо не буде! — крикнула. — Але він вірив Асланови. Куди ми тепер обернемося?! Кутлумаметови нічого вертати домів.

Вона відвернулася, пустилася до дверий.

— Ви кути? — спитав полковник.

— До сина... Щоби зараз рішився, що зробити з собою.

— Я гадав, що ваш син тепер в руках опришків. Ви самі просили мене, щоби я спас його з їх рук.

— Що я плету! Наскок опришків і ся вість про Крим геть помішали мені розум. Я справді до вас з тим, щоби ви вислали погоню... на шлях до Браїли.

— Не треба. Такі люди вже пішли. Правда, вони ще не знають про вашу пригоду, але я не сумніваюся, що попадуть на тропу товариства. Тимсамим доберуться до опришків і увільнять полонених. Навстріч товариству я вислав козака. З ним пішов такий пластун, як Голима. Ще й третій причепився до них... А...слан... мур...за. Що ви на се скажете? Гадаєте, що вони не знайдуть Кутлумамета, не увільнять його?

Вже коли полковник згадав Голиму, на лици Татарки виступило здивованнє, трівога. Коли почула імя мурзи, лице аж викривилося з жаху. Але се тревало тільки хвилиночку. Полковник будьтоби не звертав уваги на се, як вона приняла його слова.

— Коли так, то мені справді нічого боятися, — промовила тихим голосом. — Вже не буду вас трудити. Піду спокійно дожидати приходу сина. Як пішли такі люди, то безпечно найдалі до завтра вернуть з ним і з дівчиною Горбея.

Поклонилася і вийшла.

— Не казав я?! — полковник промовив до Зварича. — Вона двічe зрадила себе. Раз, коли почула, що партія Аслана і її сина програла. Їй виховзлося, що мусить іти до сина. Колиж почула, що по наше товариство пішов Голима з Асланом, вона троха трупом не впала. Вона знає, що ті два знайдуть опришків і обличать її сина, як спільника опришків. Вона тепер піде безпечно до опришків, щоби їх і сина перестерегчи перед небезпекою. Але думаю, що спізниться.

Полковник прикликав свого пластуна. Він таки зараз зявився, бо вже чув про приказ полковника і прийшов по дальші прикази.

— Ти вже мабуть чув, що два козаки і одна баба мають слідити за тою Татаркою, котра що лиш вийшла звідси.

— Знаю. Моя десятка також готова до походу.

Полковник розказав коротко, в чім діло. Повторив се, що чув від Зварича і від Татарки, разом зі своїм власним здогадом.

— Найліпше буде, — сказав, — слідкувати за Татаркою. Вона заведе вас до свого сина, до його спільників і до дівчини.

— І я так думаю, — додав пластун.

— Добре було би, як би ви пішли з ними, пане Зварич.

— Піду, хоч дороги не покажу. Я тут сторонський. Татарка вела мене в ночи, якимись манівцями.

— А як Татарка лишиться тут? — спитав пластун. — Що мені тоді діяти?

— Як лишиться, то хиба щоби припочати. Коли би ще в полудне була тут, ідуть за слідами Бобренка і його товаришів.

Коли Татарка відійшла від полковника, пішла, все озираючись, проміж сади і зайшла до хати, де мешкав Мулик, писар полковника. Її розмова з ним тревала годину. Відходячи від него, спитала:

— То сему офіцирови московському переказати, щоби до вас зайшов серед півночи?

— Перекажи. Але нехай буде обережний.

— І ви будьте обережні. Як би хто бачив мене у вас, то вже знаєте, що маєте полковникови сказати.

— Або ні! Нехай він до мене не приходить. І ти не йди до него. Я сам знайду його. Я вже здогадуюся, котрий то. Я його двічи бачив в плавнях на польованю. Раз таки з твоїм сином.

— Робіть, як хочете.

Як прийшла обережно, так відійшла. Все озираючися, вийшла з Катирлезу і пустилася, майже бігцем, туди, звідки прийшла в товаристві Зварича. Пластун зі своїми товаришами пустилися її слідом. Зразу не мож було знати, чи до Браїли вона, чи ще може зверне на шлях до Молдавщини.

Того дня писар прийшов до полковника аж під вечір.

— Що Татарка, Кутлумаметова мама, хотіла від вас? — спитав його полковник.

— Вже знаєте про се, що була в мене?

— Котрийсь козак переходив попри вашу хату саме тоді, коли вона увійшла до вас. Сказав се мені, бо знав, що вона і у мене була, мабуть з тим самим ділом?

— У мене плакала, що ви не хочете вислати козаків, щоби спасти її сина, бо вірите, що се зробить Голима і Аслан. Просила мене, щоби я тим занявся. Я збув її відновідию, що в військові справи мені не вільно вторкатися, та що без дозволу полковника жаден козак не послухає мене.

Саме тоді, коли Зварич під проводом Татарки минав Тульчу, обходячи її, Бобренко, Голима і Аслан вийшли з Тульчи і звернулися до Дунаю, щоби пробратися на той бік до Ізмаїла. Зі Зваричем і Татаркою не зустрілися саме тому, бо саме тоді, коли переходили крізь Тульчу, Зварич з Татаркою окружляли се місто. Товариство вже було по тім боці Дунаю і рушило в дальшу дорогу, коли Аслан здержав похід. Вернув до перевізника-Татарина і розпочав з ним розмову. — Вчера смерком, — перевізник розказував, — перевезлося на полудневий беріг товариство з двох мужчин і двох жінок. Одна була старша, друга молода, мабуть дівчина. Нині досвіта перевізся на північний бік Дунаю гурток добруджських Татарів з тою ж дівчиною. Мабуть пристала до них по неволі, бо була заплакана.

— З її першого товариства ніхто не був у другім? — спитав Аслан.

— Ніхто. Я був би зараз пізнав.

Перевізник розказав, як виглядали перші товариші дівчини. Зварича не знав ніхто. Але з опису другого мужчини і другої жінки виходило, що то були Кутлумамет і його мати. Товариство здогадалося, що Ганна зрадою або силою опинилася в руках татарських опришків. Дорога не була мурована, так рано ще мало хто пройшов нею, отже Голимі не тяжко було знайти тропу з постолів, посеред котрої тут і там заціліли сліди малих чобіток. Не сумнівався, що сі сліди полишила Ганна. Тропа окружляла Ізмаїл і йшла дальше, шляхом на Акерман.

Пластун полковника, що ішов за тропою Татарки, пробрався через одно рамя Дунаю коло Тульчи, через друге коло Ізмаїла. Татарка пішла до Ізмаїла і там пластун стратив її слід. Коли стояв на торговиці і радився з товаришами, що далі робити, надійшло попереднє товариство разом з Ганною. Голима і товариші надігнали опришків і дівчину відбили. Коли Аслан вислухав звіту пластуна, сказав:

— Все те Кутлумаметова робота. Він мабуть відстав від опришків, своїх союзників, щоби не звертати на себе уваги. Опришки вели дівчину на місце ним означене. Тепер він мабуть десь тут в Ізмаїлі, де мав зійтися з мамунею.

Товариство лише хвилю відпочало і пустилося з поворотом до Катирлезу. Иншими дорогами вертав до Кутирлезу Кутлумамет з мамою. В лісі за Катирлезом зійшлися обоє з московським офіциром і з Муликом.

— Отже до мене підемо треба шляхами, — офіцир закінчив довгу розмову. — Я ще нині іду на Крим. Мулик нехай доконче причепиться до Горбея і Голими, та лишає за ними знаки. Кутлумамет нехай іде за тими знаками і знайде се вовче леговище. Я вже іду, бувайте здорові!... Але ще раз кажу, нехай ціле підприємство буде виключно нашою тайною. Начальству виявимо аж тоді, коли ціле се товариство вже буде в наших руках.

Товариство Горбея сиділо в Катирлезі ще цілий тиждень, бо Аслан-мурза ждав на вісти з Очакова. Вже не сумнівався, що Кутлумамет зрадник, отже хотів знати, чи безпечно впустити в Дніпро його корабель. Хоч Кутлумамет не знав, що корабель власність Аслана, то всеж таки знав, що бував до його розпорядимости. В Катирлезі було їм досить тісно, бо хатів стояло ще не богато. Горбеєви і його донці Бобренко відступив свою хатчину. Що вечера сходилися до них Бобренко, Голима і Мулик. Пан писар все приходив перший і відходив послідний.

— Я тому писареви маю охоту поломити ноги! — Бобренко промовив раз до Голими, коли вийшли від Горбеїв.

— Та чого? — Голима спитав здивований.

— Він мені все був осоружний. Які в него погані й фальшиві очи! Такий зір все показує, що в груди фальшиве серце.

— Я те саме кажу. Коли я кого в перве бачу, то доразу знаю, приятелювати зним, чи оминати його. Його зір каже мені, яке його серце. Того Мулика найліпше оминати.

— Чудуюся, що такий досвідний чоловік, як Горбей, впускає його до своєї хати!

— Військового писаря не викине за двері.

(Дальше буде).

БУДУЧНІСТЬ ЛІТАННЯ

(З Бюлетину Географічного Тов.)

Здається ні на якім полі новочасної техніки не зроблено такого раптового поступу як в штуці літання — аеронавтиці. Здається ніякий новочасний винахід так скоро й успішно не розвинувся як літаюча машина — аероплян. Так що до самої будови ріжнородних машин і моторів, як теж що до способів керовання й орудовання ними, штука літання неустанно поступає вперед, так що усіх можливостий навіть передбачити неможливо.

Ще кільканайцять літ тому вважалося успіхом і сензацією, коли аероплян з розгону міг піднятись понад землею і скільки хвиль полетіти в воздусі. Сегодня він може летіти двіста миль на годину. Може летіти в ночи, серед бурі і через мраку. Трохи небезпечний ще тільки туман низько понад землею, в той час і в тім місци, де літунови приходиться спускатися на землю.

Одначе рішаючий зворот в розвою аеронавтики почався з застосованнєм радіо-телеграфії. З помічю радіо можна говорити з аероплину до аероплину, з землі на аероплян і з аероплину на землю. Радіом можна керувати аероплян в тім напрямі і в те місце, куди хочеться. Можна навіть, з помічю інструментів, вислати сам аероплян без чоловіка в далеку воздушну дорогу. Сама машина автоматично підіймається з землі і леттиь до такої мети і в такій висоті, на яку наставлені інструменти. По дорозі можна радіом змінити курс аероплину і коли, наприклад, вітер збив його з дороги, завернути назад на дорогу. Таким способом можна керувати аеропляном з землі як теж з воздуху з другої машини.

Мало не з кожним днем збільшається можливість довше й дальше летіти. В американскій воздушній службі один аероплян видержав в воздусі трийцять-пять годин і за той час пролетів три тисячі миль. Один з німецьких великих Цепелінів може забрати з собою досить топлива для того, щоб облетіти довкруги цілу землю.

Для торговельних цілей, значить для транспорту пасажирів і товару, воздушна дорога ще за богато коштує і через те не може видержати конкуренції з транспортом на суші і на воді. Поки що аеропляні в уживається лише там, де ходить о скорість. Сего року американський Почтовий Департамент має завести постійне получення поміж Ню Йорком і Сан Франціском; облічено, що цілу ту дорогу на поперек Америки аероплянп робитимуть на протязі двайцять-семи годин.

Загально ще думають, що літаннє в воздусі є дуже небезпечне. Так не є. Небезпечна є тільки військова аеронавтика. Військовий аероплян мусить мати можливо найменший мотор (щоб змістити як можливо найбільшу скорість, особливо, щоб скоро підійматись і скоро спускатись. Окрім того військові аероплянп мусять літати купою, в тісних формаціях щоб піддержувати один одного, і мусять літати у всяку погоду і непогоду. Для пасажирських аеропляні в тої небезпеки немає. Вони можуть бути збудовані з тяжкими і безпечними моторами та всякими иншими засобами охорони, особливо для того, щоб безпечно підійматись і опускатись. Доказаний факт, що в Европі на протязі послідного року пасажирські і товарові аероплянп зробили більш миль дороги з меншим числом нещасних випадків як зелізниці.

СПРАВОЗДАННЄ КАСОВЕ

ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ по день 31. січня 1923.

ПРИХІД:

Філядельфія, Па., п. Теод. Грицей, пожичка	$ 100.00
Філядельфія, Па., п. Николая Росолович, пожичка	100.00
Філядельфія, Па., п. Михайло Дармограй, податок	10.00
Філядельфія, Па., п. Василь Титанїч, податок	10.00
Філядельфія, Па., п. Др. Юліян Чубка, податок	10.00
Філядельфія, Па., п. Михайло Стоколоса, податок	10.00
Філядельфія, Па., п. Др. Семен Демидчук, податок	3.00
Пассайк, Н. Дж. О. Лев Левицький, податок	25.00
Бруклин, Н. Й. О. Вол. Лотович, податок	10.00
Йонкерс, Н. Й. О. Вол. Сполітакевич, податок	12.00
Нюварк, Н. Дж. О. Н. Копачук, Д. Д., податок	10.00
Алентавн, Па. п. Г. Пипюк, податок	5.00
Джерзи Сіті, Н. Дж. п. Николай Левицький, податок	3.00
Шикаго, Ілл. п. Др. Сименович, податок	25.00
Елизабет, Н. Дж. О. Павляк, податок	5.00
Ню Йорк, Н. Й. О. Николай Підгорецький, податок	5.00
Ню Йорк, Н. Й. О. М. Лисяк, податок	5.00
Нюварк, Н. Дж. О. Петро Понятишин, податок	5.00
Бейон, Н. Дж. О. Джінджера, податок	5.00
Перт Амбой, Н. Дж. О. Йосиф Чапдинський, податок	5.00
Ватервліт, Н. Й. О. О. Ковальський, податок	10.00
Гластонбері, Конн. Податок переслав Лука Сидорак	30.75
Гюстон, Текс. Податок переслав п. М. Балабан	9.00
Мінніаполіс, Мінн. Податок переслав п. Николай Ґрубрин	25.00
Милвил, Н. Дж. Податок переслав п. Григорий Замойський	13.00
Сент Джосеф, Мо. Податок переслав п. Іван Шалко	19.70
Гюстон, Текс. Податок переслав п. Г. Пиндус	16.25
Філядельфія, Па. Українськи Ветерани	5.25
Ню Йорк, Н. Й. Бр. св. Андрея, переслав М. Гандзюк	5.50
Бріджпорт, Па. Переслав п. Петро Козак	17.00
Стамфорд, Конн. п. Антін Городиський	3.00
Монесеп, Па. Переслав Григорий Лазар	5.50
Манчестер, Н. Г. Переслав п. Лесьо Сисин	9.75
Філядельфія, Па. Бр. св. Георгія, переслав п. М. Заньчук	4.25
Ню Йорк, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, переслав п. П. Перей	5.40
Перт Амбой, Н. Дж. Клюб Укр.-Ам. Горожан, переслав п. П. Щуцкий	45.25
Данбері, Конн. Бр. св. Николая, переслав п. М. Маркевич	2.75
Коллейл, Па. Бр. св. Михаїла, переслав п. С. Підкорчемний	5.00
Смок Рон, Па. Відділ 227 У. Н.С., переслав п. Н. Джмелик	2.75
Пеорія, Ілл. Тов. Укр. Робітників, переслав п. В. Бігун	3.25
Вандерґріфт, Па., Бр. св. Петра і Павла, переслав п. О. Курочка	2.00
Авбурн, Н. Й., Тов. Запорожська Січ, переслав п. М. Денегий	13.50
Сент Джосеф, Мо. Податок переслав п. Іван Шалко	14.10
Деслод, Мо. Бр. св. Николая, переслав п. О. Копач	3.50
Тейлор, Па. Бр. св. Василія, переслав п. Іван Гораль	15.00
Бентливвил, Па. Бр. Арх. Михаїла, переслав п. Іван Фариняк	1.00
Питсфілд, Масс. Тов. Січ, переслав п. Алекс. Яремий	5.00
Джемейка, Н. Й. Бр. св. Юрія, переслав п. Яків Претика	36.45
Пассайк, Н. Дж. Бр. Неп. Зачатія, переслав п. Іван Живіцький	3.00
Йонкерс, Н. Й. Подільська Січ, переслав п. С. Пилипишин	22.25
Смок Рон, Па. Бр. св. Георгія, переслав п. Антін Клим	13.25
Ван Вругіс, Па. Тов. Т. Шевченка, переслав п. Михайло Звірек	2.25
Акрон, О. Бр. св. Духа, переслав п. Алексий Цепко	2.00
Толідо, О. Бр. св. Николая, переслав п. Йосиф Рощипка	4.85
Спрінг Велий, Н. Й. Тов. Просвіта, переслав п. К. Ільків	3.50
Філядельфія, Найстави, Па. Бр. св. Волод., переслав п. С. Слободзян	5.25
Лорейн, О. Бр. св. Андрея, переслав п. М. Галянка	1.75
Йорквил, О. Бр. св. Стефана, переслав п. Іван Станько	18.00
Йорквил, О. Громадяни, переслав п. Іван Станько	8.30
Елизабет, Н. Дж. Запорожська Січ, переслав п. К. Пілат	15.50
Ню Йорк, Н. Й. пп. Никола і Микита Гула, податок	8.00
Честер, Па., Тов. Січ, переслав п. Г. Перчак	5.00
Літел Фолс, Н. Й. Податок переслав п. Теодор Стриек	31.47
Гері, Інд. Тов. Січ, переслав п. С. Лабай	1.25
Філядельфія, Па. Тов. Січ, переслав п. Петро Мелько	3.75
Ірі, Па. Бр. св. Петра і Павла, переслав п. М. Пелеяський	2.50
Філядельфія, Па. Николай Росолович, податок	25.00
Філядельфія, Па. п. Теодор Грицей, податок	25.00
Зібрано на Конгресі в Філядельфії	126.25
Сума разом єсть	$1020.02

На Фонд Рідної Школи переслано до дня 31. січня 1923, як слідує:

Філядельфія, Па., п. Евген Якубович	2.00
Філядельфія, Па. п. Др. Семен Демидчук	1.00
Філядельфія, Па., п. Дмитро Штоґрин	1.00
Філядельфія, Па. п. Антін Цурковський	2.00
Філядельфія, Па. п. Петро Кирилюк	1.00
Філядельфія, Па. п. Др. Юліян Чупка	1.00
Філядельфія, Па. п. І. Ловіцький	2.00
Філядельфія, Па. п-на Текля Козакевич	1.00
Філядельфія, Па. п. Омелян Кульчицький	1.00
Філядельфія, Па. о. М. Кінаш	2.00
Філядельфія, Па. п. Дмитро Остяк	1.00
Філядельфія, Па. п. Михайло Дармограй	1.00
Філядельфія, Па. п. Іван Боросєвич	1.00
Філядельфія, Па. п. Теодор Грицей	1.00
Пассайк, Н. Дж. О. Лев Левицький	2.00
Вилмінґтон, Дел. п. Антін Колодій	1.00
Перт Амбой, Н. Дж. О. Йосиф Чаплинський	2.00
Вашінґтон, Д. С. п. Др. Лука Мишуґа	2.00
Ню Йорк, Н. Й. п. Іван Добровольський	1.00
Йонкерс, Н. Й. Парафія. Переслав о. Вол. Сполітакевич, коляда	61.25
Джeнет, Па. Переслав п. М. Гирович. Діточа коляда	6.00
Етна, Па. Переслав п. Роман Лесько. Коляда	16.05
Манчестер, Н. Г. Переслав п. Лесьо Сисин. Коляда	24.70
Міннеаполіс, Мінн. Переслав п. Николай Ґрубрин. Коляда	103.65
Когуc, Н. Й. Переслав п. Д. Зальопаний	40.00
Вест Пулман, Ілл. Переслав п. Ілія Гавришків. Коляда	32.50
Бруклин, Н. Й. Переслав о. Вол. Лотович з парафії	15.00
Йонкерс, Н. Й. Переслав о. Вол. Сполітакевич з парафії	50.00
Алентавн, Па. Переслав п. Григорий Пипюк. Коляда	107.00
Скрентон, Па. Переслав п. Василь Гришко. Коляда	100.00
Ню Йорк, Н. Й. п. Стефан Дембіцький від Ліги У. А. Горожан	400.00
Філядельфія, Па. Переслав п. Евген Якубович. Коляда	130.00
Пассайк, Н. Дж. Переслав о. Лев Левицький з парафії	31.10
Пассайк, Н. Дж. Переслав о. Лев Левицький від Тов. Просвіти	18.34
Гері, Інд. Переслав п. С. Лабай. Коляда	29.00
Мікіс Ракс, Па. Переслав о. Александер Пик. Коляда	91.30
	$1282.34

З Фонду Шкільного вислано до Земельного Банку для Товариства Педагогічного у Львові $1.000.00.

о. Лев Левицький, предс.; **Мих. Дармограй,** секр. фін.; **Ів. Боросевич,** кас.

ЗА КАНЦЕЛЯРІЮ ОБЄДНАННЯ УКР. ОРГАНІЗАЦІЙ:

Теод. Грицей, секр. рекорд.

Пилип Гошовський, хор. УГА.

ДВА ПОНЯТТЯ ГРОМАДЯНСЬКИХ ОБОВЯЗКІВ

(Спомини з італійського полону з Касіна).

Був 1. січень 1920.

Одна частина наших военних Скитальців, як военні бранці по розбитій Австрії, сиділи ще в таборі Касіно. Сірим муром огородили їх від світа, а далекі сині та сніжноверхі Абруци заслонювали північно-східну сторону, немов хотіли здержати й вітер із Рідного Краю.

Тоді падав дощик другий тиждень.

Сум і холод оповив бараки. Все свіжі хмари надлітали від полудня, з моря, із заходу. Табор ждав на сонце, на ясне небо. Воно одно мало незвичайну силу, яка веселила чоло й серце „приджйоніра".

А йому було сумно, дуже сумно, бо ні вітру ні хвилі, ні одної чутки з Рідного Краю він не мав.

Колись читав українські американські часописи, свої — хоч і зчужини, і „Прапор" із Відня, „Вперед" зі Львова. А тепер — заборонено! Лиш часами „Giornale d'Italia", або „L'Idea Nazionale" принесуть якусь сумну вістку — дуже сумну.

У. Г. Армія зрадила своїм, продалась Денікіну! Товариші, Брати! — Чому? Чому?...

Як тяжко читати такі вісти...

Дощик і холодний вітер віяв.

Ранок. Ні, вже пізніща година — але негода. Ніхто не виходить на прохід у таборі, не сидять рядом попід бараки, не говорять, не переконують себе, котра армія краща, а редактор „Нових Вістий" не поділяється найновіщими вістками при брамі.

Тихо, сумно.

Й нараз, як блискавка в темну нічку, понеслась ізвідкись чутка:

— Гість до нас, з України.

Чутка неслась як пил із вітром з уст до уст, з кімнати до кімнати й за хвилину вже всі в таборі знали, що хтось приїхав, якийсь далекий гість, наш рідний, з України — і хоч дощ сіяв далі — на таборовій доріжці вже показувалися і тут і там гуртки цікавіщих, що перші хотіли переконатися про правдивість чутки.

І ось через хвилю відчинилась велика брама і в ній показався високий, в чорному одягу, в чорному капелюсі, русявий, з погідним чолом, з бистрими очима і свобідними руками — чоловік. Ішов у товаристві молодого італійського старшини до бараку команди, а коли переходив попри першу громадку, сказав:

— Гаразд!

— Він! — прошептали одні другим і всі, здоровлячи військовим способом, звернулись у сторону, куди йшов високий чоловік.

Дивно якось стало на серці кождому, що вчув се перше своє рідне слово з уст вільного чоловіка. Й тепло якось і солодко ставало. Наче частинка Рідної Землиці в ньому, наче віточка червоної калини з вишневого садочка, наче промінь із рідного сонця.

— Хто він?

Усе всі табори стояли в громадці й передавали одні другим, що бачили і що чули.

Й ось високий чоловік уже стоїть серед громадки. Довгий плащ на ньому, в руках подорожній чемоданчик. Із громади вийшов напроти до нього голова касінської „Громади Старшин" пор. Гринів. Подивились но собі, як давні — давні знакомі й рідні. Стиснулись руки.

— Мої Дорогі! — сказав, звертаючись до всіх. Я привіт Вам приношу з Рідного Краю!

Чомусь сльози тиснулись у вічі, щось груди розпирало.

— Наш Рідний Край — нам шле привіт! До нас промовляє рідним, живим словом. Наш Рідний Край про нас памятає!!

Дощик сік і вітер холодом віяв, а лиця полонених веселили-радили. Очі дивно світились, а уха ловили кожде слово рідного гостя.

— До читальні!

- Ходім до читальні! понеслось само зі себе поміж громадкою, яка зараз таки, оточивши гостя, пішла до більшої кімнатки, званої „Читальня".

Бідна була ся „Читальня". Один стіл, чотири лавки, в куті чорна таблиця, на якій стрільці-анальфабети вчилися читати й писати, а між вікнами зі звичайної глини бюст Шевченка, роботи Василя Касіяна. Читальня битком набита. Ці щасловці, що стояли близько гостя, дивились на нього як на образ, як на давно небачену, а бажану людину — дальші виглядали зпоза голов других, а ще дальші поставали на лавки і слідили кождий рух гостя. Гість скидав повільно плащ і обережно передав його одному з товаришів — пізніще повів обома руками по голові, немов підгортав волосся, зітхнув, знов поглянув до зібраних і мовив:

„Мої Дорогі! Я так багато Вам маю сказати, що дійсно не знаю, з чого почати. Перш усього дозвольте представитись. Я приїхав до Вас від Червоного Хреста. Моїм завданнєм є нести Вам духову потіху й корм, а моє імя — о. Лев Сембратович. Тільки так я зміг до Вас дістатись, бо місії нашій ще досі не вдалось вистарати дозволу на відвідини наших людий по таборах".

Тихо стало кругом. Ми ловили кожде його слово і споживали його скоро, як голодні корм, як спрагнений воду. І про політичне становище і про рідні села і про школу й шибениці й розстріли в Галичині й тиф говорив, а коли згадав про перехід УГА. до Денікіна, сказав:

— Панове, не судіть їх!... Вони зробили, як мусіли зробити. Вони не зрадили — се неправда! З Рідної Землі вони не зійшли! Вони на ній дальше як боева одиниця!... Не судіть їх! Се ратунок не одиниць, а загалу для загалу, а се не зрада!

І він знов говорив:

— Щож коло вас? — спитав нарешті.

— Нам всюди однаково, сказав один. Там вішають, розстрілюють, тиф десяткує, а тут теж тиф. Часописи наші конфіскують. Ні одної не впускають. Ні американських, ні краєвих. Кормимось окупими вістками з італійських журналів. Шкода, отче, що ви нам їх не привезли.

Мені не можна! — сказав, усміхаючись. Мене впустили до Вас, звертаючи на се увагу — і я прирік: Повірили. — А ми люди й мусять нам, як людям, вірити на слово.

В сій хвилині висунувся з кутика непомітно один стрілець і шепотом сказав до голови „Громади":

— Пане поручнику, мене кольонело вислав сюди, щоб я прислухувався та потім доніс йому, про що буде мова. Мені здається, що я повинен вас про се повідомити.

Сказавши се, він знова станув при боці, а гість говорив дальше:

— Якраз тепер приходить мені на думку одна маленька історійка. Думаю, що для вас буде й займава й повчаюча. Було се в часах наших боїв під Львовом. Ми сиділи замкнені у Львові під польською окупацією. Що ділось у наших та взагалі у світі, — се було для нас загадкою.

Сталося, що в часі перемиря приїхали до Львова наші дипльомати, з якими вороги мали списати умову.

— Привезли ви нам часописів? — питали ми їх при першій стрічі. Я був при тім і тому дуже добре розумію Ваше до мене бажаннє.

— Забули. Зовсім забули.

Те саме другий раз.

— Забувається на те, на що особливо треба памятати. Часопис — одинокий корм духа образованої людини — а ще в такому часі.

— Нічого... По якімсь часі після сього арештують мене Поляки, а я, мимоходом згадавши, маю англійський горожанський листок. Не думав я, що колись він стане мені у пригоді. І якраз у сій важній хвилині він пригодився. Довідавшись, що у Львові є англійська місія, зараз дав знати про моє арештованнє. На другий день уже був у мене англійський полковник, говорив зі мною, але часописів теж не міг принести. Та Англієць знає, чого потребує горожанин його Батьківщини, за якого він мене уважав. Він, прийшовши в мою кімнату, повісив свій плащ на кілочку, а з кишені його плаща виглянув цілий жмут ріжних газеток. Я знав що се для мене й тому без виходів совісти сягнув рукою до кишені й часописи дискретно забрав. Дві ріжниці громадянського виховання у двох ріжних народів, Англійця й Українця.

Ми переглянулись між собою, а товариш, якому наш гість повірив свій плащ в опіку, сягнув рукою в кишені повіреного йому плаща і в сій хвилині очі його заіскрились, а на устах показалась весела усмішка. Там було повно всяких часописів.

— — — — — — — — —

Ще день цілий ми з нашим гостем просиділи — говорили на ріжні теми, слухали його Служби Божої, проповіди і прощалися щиро, але ніхто нікому про часописи не згадував.

(Укр. Скиталець).